

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

המזכירות הפדגוגית
אגף אי מורשת

בע"ה

אב תשע"ט (אוגוסט 2019)

לכבוד המפקחים,
מנהלי בתי הספר,
מורות ומורי התנ"ך
שלום רב!

חוזר מפמ"ר תנ"ך יסודי 1 – לקראת שנת הלימודים תש"ף

לימוד תורה הוא מפגש עם דבר ה', לימוד תורה הוא גם מפגש עם נותן התורה, עם הקב"ה. מטרת היסוד של לימוד תורה היא לדבוק בה', "לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱ-לֹהֵיכֶם לְלֶכֶת בְּכָל דְרָכָיו וּלְדַבְּרָהּ בּוֹ", אנו גם מתפללים בכל יום "וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ וְדַבַּק לְבָנֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ", איננו מסתפקים בקיום המצוות אנו שואפים ופועלים לדבקות הלב במצוות. כיצד ידבק האדם בקב"ה?

יותר מתשובה אחת ניתנה לשאלה זו במהלך הדורות, ואני רוצה להתמקד ברעיון אחד. הדרך להתקשר בה' היא על ידי מפגש של האדם השלם עם התורה, יסוד הלימוד הוא בשכל, אבל דבקות בה' מחייבת חיבור רב-תחומי.

האדמו"ר מפאסצנה זצוק"ל הי"ד, כותב בהקדמתו לספרו "חובת התלמידים": "כי לא אֶת הַשֶּׁכֶל שֶׁל הַתְּלָמִיד בְּלֶבֶד אֲנִי מְחַפְּשִׁים עִתָּהּ, רַק אֶת כָּל הַתְּלָמִיד, אֶת הַנֶּפֶשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל הַיֶּלֶד הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲנִי מְחַפְּשִׁים לְקַשְׂרוֹ בְּאַהֲבָה יִשְׂרָאֵלִי", בלשון החסידית של האדמו"ר מפאסצנה האדם השלם הוא שכל נפש רוח ונשמה.

בשפה הפסיכולוגית של פרופ' גרדנר ניתן לומר שהאדם השלם הוא מכלול האינטליגנציות של האדם (לשונית, לוגית-מתמטית, מרחבית, מוזיקאלית, תנועתית, בין-אישית, ותוך-אישית).

בשפה החינוכית אנו עוסקים במיומנויות חשיבתיות, רגשיות וחברתיות.

הגרי"ד סולובייציק זצ"ל כותב על עצם הגדרת האדם:

"אין צלם א-להים שורה באדם, אלא אם כן חברו בו יחד חכמת הראש וחכמת הלב."

נקודות המבט השונות שהצגנו משותפות בדבר אחד – האדם השלם הוא מעל ומעבר ליכולותיו השכליות. אל לנו לצמצם את התלמיד ליכולותיו השכליות, עלינו לראות את התלמיד השלם העומד בפנינו, ועלינו לכוון את לימוד התורה למפגש עמוק עם התלמיד השלם.

ככל ששטח המגע בין התלמיד לבין התורה יתרחב, אזי הדבקות שלו בתורה ובנותן התורה תלך ותגבר.

לקראת שנה"ל תש"ף ימונה מפמ"ר חדש שיחליף אותי בתפקידי. אני מסיים ארבע שנים של עבודה איתכם למען תלמידינו. אני מודה לכם המורים הנמצאים יום יום עם התלמידים, מלמדים אותם, לומדים איתם, מחנכים אותם ופועלים כל מנת לקרבם ולחברם לתורת ה'.

אני מודה למדריכי התנ"ך הפרוסים ברחבי הארץ על עבודת הקודש בהנחיית המורים, ובעיקר ליאיר ליברמן המדריך הארצי המוביל את הוראת התנ"ך ביסודי.

בברכה

יהודה טרופר

תוכן

2	קישור למסמכי יסוד מעודכנים לתש"ף
2	הדרכה
2	"לב לדעת" - למידה משמעותית והערכה משמעותית
2	רישום לקבוצת מייל
3	חברות לימוד מאושרות
3	פיתוח מקצועי
3	מבחן ארצי בתורה
3	תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה

קישור למסמכי יסוד מעודכנים לתש"ף

[בקישור הבא](#) תמצאו את מסמכי היסוד:

- תכנית הלימודים
- מסמך מיומנויות
- משימות הערכה
- מדריכי תנ"ך ופרטי התקשרות

הדרכה

מדריכי התנ"ך בארץ מלווים בשנים האחרונות את התהליכים והשינויים המתרחשים בתוכנית הלימודים. אנא וודאו שהנכם יודעים מיהו המדריך באיזורכם וצרו איתו קשר בהקדם.

"לב לדעת" - למידה משמעותית והערכה משמעותית

בשנה שעברה העמקנו את שילוב "לב לדעת" בלמידה, בהוראה בהערכה ובפיתוח מקצועי של המורים. הדבר בא לידי ביטוי בשיח בכיתה, וכן בפיתוח המקצועי של המורים. אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הטמעת "לב לדעת" בהוראה בכיתה, מכיתה א' ועד י"ב.

רישום לקבוצת מייל וקבוצות וואטסאפ

אנו מבקשים מכל המורים להירשם לקבוצת המייל של מורי תנ"ך יסודי, כך נוכל לשמור על קשר ישיר עם כל אחד ואחת מכם. בעלי גימייל יירשמו דרך [הקישור](#), ואחרים יפנו למייל הבא: yesodi.tanach@gmail.com. לרשותכם עומדות גם שבע קבוצות וואטסאפ, האחת למורי חני"מ והאחרות לכל שכבת גיל, להצטרפות פנו ליזהר פינטוס - 050-880-8857, או במייל galilizhar@gmail.com.

חברות לימוד מאושרות

באתר "ללמוד וללמד" מופיעה [רשימת חוברות הלימוד והספרים](#) המאושרים להוראת תורה ונביא. משרד החינוך מבצע פיקוח ואכיפה כנגד בתי ספר שרוכשים ספרי לימוד לא מאושרים, ראו חוזר מנכ"ל [בקישור](#) הבא סעיף 16.

פיתוח מקצועי

בשנה"ל תש"ף ייערכו אי"ה ההשתלמויות הבאות, חלקן ותיקות וחלקן חדשות. כל ההשתלמויות הן בהיקף של 30 שעות, הן מקוונות עם מפגש אחד פנים אל פנים. [קישור](#).

- השתלמות על כל אחד מחמישה חומשי תורה
- נביאים ראשונים – יהושע שופטים
- נביאים ראשונים – שמואל
- "ללמוד וללמד. באהבה" - הקניית מיומנויות תוך הלימוד בחומש
- "וכל העם רואים..." - אינפוגרפיקה בהוראת תנ"ך

מבחן ארצי בתורה

השנה, כמדי שנה, יערך מבחן ארצי על ספר דברים לכיתות ו'. המבחן יתקיים ביום רביעי כ"ו באייר תש"ף (20.5.2020). המבחן השנה יערך על פרשות דברים – כי תבוא (פרק א' עד פרק כ"ט פסוק ח), והוא יתקיים במתכונת פנימית. הפרקים למבחן נקבעים על פי תכנית הלימודים השנתית, כך שקיום המבחן במועדו משמש [עוגן חשוב בתכנון הלמידה השנתי](#). פרטים [בקישור](#).

בעקבות המבחן נערוך ביקורים במספר בתי ספר לדיון שנועד להפיק לקחים, לשים לב לנקודות החוזק ולנקודות המצריכות שיפור, ומה אנו כצוות הפיקוח יכול ללמוד מכם. אנו מציעים לכם מספר כלים בהם תוכלו להיעזר בהוראה:

1. באתר נמצאים מתווים מפורטים מעודכנים, והם מפרטים באלו פסוקים ותכנים יש להתמקד בכל פרק.
2. השתלמות להוראת חומש דברים אשר תיפתח בתחילת השנה.
3. פורום מורי כיתות ו' אשר ילווה את המורים בהוראת החומש לאורך השנה. ניתן להירשם באמצעות [הקישור המצ"ב](#).
4. אנו קוראים לכם לערוך "מעמד סיום חמשה חומשי תורה", הדבר יכול להיות ארוע בית ספרי, עירוני או אף מחוזי.

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים.

תיק תוכניות לימודים כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תוכנית הלימודים.
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד לזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21. [קישור](#) לתיק תוכניות לימודים.

שנוכה להגדיל תורה ולהאחיבה

בברכה

יאיר ליברמן

הרב יהודה טרופר

מדריך ארצי בתנ"ך ליסודי

מפמ"ר תנ"ך בחמ"ד

העתקים:

הרב ד"ר אברהם ליפשיץ, ראש המינהל החמ"ד

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית

גב' דליה פניג, ס/יו"ר המזה"פ

הרב יובל אוליבסטון, מנהל אגף א' מורשת במזה"פ

הרב אוריאל עובדיה, מפ"א יסודי

גב' אתי סאסי, מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות

מנהלי מחוזות

מחמ"דים

מדריכי תנ"ך